

SPEECH – OPENING ART AGAINST VIOLENCE (Gent, België)
SILENT SCREAM – Henriëtte van Gasteren – 17 april 2025

Dank u wel dat ik hier vandaag mag spreken

bij deze belangrijke tentoonstelling *Art Against Violence*,
waar stilte ruimte maakt voor verhalen die te lang zijn genegeerd.

Mijn naam is **Henriëtte van Gasteren**.

Ik ben het meisje met het korte rokje dat nergens om vroeg.
Net zoals niemand ooit om seksueel misbruik vraagt.

Toch is een van de eerste vragen van de politie vaak:

"Wat had je aan?"

Die vraag wordt niet gesteld als je meldt dat je portemonnee is gestolen.

Silent Scream is geen gewone tentoonstelling.

Het is een open wond, zichtbaar gemaakt in beeld en woord.

Het zijn verhalen van mensen die soms decennialang niet gehoord zijn.

Voor dit project portretteerde en interviewde ik 65 mensen:
overlevers, daders en deskundigen.

Vaak keerden we samen terug naar de plek van het misbruik om juist daar de foto te maken.

Om te laten zien dat het iedereen kan overkomen, en dat het overal kan gebeuren.

Wat me diep heeft geraakt, is dat het fotograferen en praten met deelnemers een stap in de verwerking van trauma bleek te zijn.

Door samen terug te keren naar die beladen plekken, is de lading veranderd. Voor sommigen is het geen plek van angst meer, maar van kracht geworden.

Ook tussen ouders en kinderen heeft deze expositie iets in beweging gebracht — soms was het alsof er een *reset* plaatsvond.

Voorheen vonden sommige kinderen het moeilijk te horen dat een van hun ouders was misbruikt. Ze wilden er niet over praten. Maar doordat ze de tentoonstelling bezochten — soms zelfs zonder dat hun ouder dit wist — werd een nieuw begin mogelijk.

De deelnemers werden door mij, en vervolgens door het publiek, gezien. Ze kregen erkenning.

Silent Scream is Kunst van Verzet.

Een project van kracht, hoop en verandering. Het reist door Nederland en België. Er hoort ook een boek bij, dat hier vandaag verkrijgbaar is.

In 2017 kreeg ik op een zaterdagmiddag een telefoontje van mijn dochter Krissi. "*Mama, ik moet je iets ergs vertellen.*" Wat volgt, verandert alles.

Ze vertelt dat ze is verkracht in haar studentenhuis in Amsterdam — door twee medestudenten.

Ze had twee dagen gewacht om het me te vertellen.
Ze was wél met een vriendin naar de politie gegaan om melding te maken.
Wat ik buitengewoon dapper vind.

Ook al was dit bezoek aan de politie op sommige momenten bijzonder pijnlijk.

Wat ik toen precies heb gezegd, weet ik niet meer.
Onze herinneringen lopen uiteen.
Ik weet alleen nog dat ik haar meteen ben gaan halen.

Ik ben zelf tweemaal verkracht —
en dus ook ervaringsdeskundige,
maar voor mij als moeder langs de zijlijn
was dit helemaal nieuw.

De pijn die ik voelde voor mijn dochter
was zóveel groter dan de pijn na mijn eigen seksueel misbruik.

Als ervaringsdeskundige had ik misschien “goed” moeten reageren.
Maar niets bereidt je voor op zo’n moment —
als moeder.

De machteloosheid was verlamvend.

De dag erna vond ik via social media hun gezichten.
Ik keek naar de verkrachters en probeerde hen te begrijpen.
Kun je aan een gezicht aflezen
of iemand tot zoiets beestachtigs in staat is?

Uit de pijn van mijn dochter
en mijn gevoel van machteloosheid
groeide onverwacht een enorme kracht.

Mijn liefde voor Krissi
werd mijn drijfveer voor **Silent Scream**.

De titel komt uit de tekst die zij schreef over haar ervaring.

Door foto’s en verhalen wil ik mezelf en anderen de kans geven
de mens te zien achter overlevende, daders, familieleden, deskundigen en hulpverleners.

Ik wil hen in de ogen kijken.
Ik wil hen begrijpen.

In Nederland reist Silent Scream.

De expositie is te zien in provinciehuizen, stadhuizen, politiebureaus,

culturele centra, musea, hoge scholen
en wordt breed gedragen.

Het project wordt actief gesteund door prominente figuren
zoals regeringscommissaris **Mariëtte Hamer**,
die ook het voorwoord ten behoeve van het boek schreef
én de tentoonstelling opende in het Gouvernement in Maastricht.

Ook mocht ik het boek overhandigen aan onder anderen:

- Ingrid Coenradie, staatssecretaris
- Emile Roemer, Commissaris van de Koning in Limburg
- René Paas, Commissaris van de Koning in Groningen
- Cora-Yfke Sikkema, burgemeester van Oldambt
- Tjapko Poppens, burgemeester van Amstelveen
- Marianne Smitsmans, wethouder gemeente Roermond
- Iva Bicanic, klinisch psycholoog en directeur Centrum Seksueel Geweld
- Ben Verbong, regisseur

En vele anderen uit de wereld van zorg, kunst en bestuur.

Ook de Vlaamse priester en activist **Rik Devillé** voelt zich betrokken.
Hij heeft zijn verhaal met mij gedeeld
en ik ben zelfs tweemaal bij hem langs gegaan om hem te fotograferen.

Hij wilde de tweede foto heftiger.
En dat wilden meer deelnemers.

Nóg een extra keer op de foto,
want het is zó moeilijk om uit te drukken
hoe heftig seksueel misbruik is.

Hoe groot de impact is op een mensenleven.

Rik Devillé maakt zich sterk
voor honderden slachtoffers binnen de Rooms Katholieke Kerk in België,
zoals de meesten van jullie waarschijnlijk weten.

De lijst van betrokken mensen is lang —
en het raakt me dat zovelen zich uitspreken.

Ik merk iets op wat me bezighoudt
als ik de nazorg voor overlevers van seksueel misbruik
in België en Nederland vergelijk.

In Nederland krijgen gespecialiseerde centra voor slachtoffers
steeds meer erkenning.
Zoals het nieuwe Centrum Seksueel Geweld in Amsterdam,
dat ik onlangs met burgemeester en wethouders van Amstelveen bezocht.

Een plek waar medische, juridische en psychische hulp samenkomt.
Een plek waar slachtoffers van een nare seksuele ervaring — online of offline —
de hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben.

Daar werkt een team van artsen, verpleegkundigen, politie
en andere hulpverleners samen.

In België is de hulpverlening vaak versnipperd,
ontoegankelijk
of simpelweg afwezig.

Dat moet anders.

Het is voor slachtoffers overal ter wereld
erg onduidelijk waar de juiste hulp na seksueel misbruik te vinden is.
Juist op een moment dat lichaam en geest in volledige verwarring verkeren.

Silent Scream stopt niet aan de grens.

Het is onze gedeelde verantwoordelijkheid —
in België én Nederland —
om overlevers een gezicht en een stem te geven.

Laten we het zwijgen doorbreken.
Laten we het taboe afbreken.
Laten we de schaamte wegnemen.

Geen enkel slachtoffer heeft hierom gevraagd.
Dus geen enkel slachtoffer hoeft zich te schamen.

Laten we niet wegstaren.
Laten we luisteren.
En handelen.

Niet alleen vanavond,
maar voorgoed.

Kunst is niet alleen expressie.

Het is communicatie en geschiedschrijving
en in dit geval is het verzet.

Elke foto is een bewijsstuk.

Bewijs van overleving.

Bewijs van wat er gebeurt als we weggijken.

Bewijs van moed.

Elke foto geeft hoop.

Dank aan alle deelnemers die me hun vertrouwen hebben geschonken
en zelfs met me durfden terug te keren naar een voor hen zo beladen plek.

Dank aan **Jan en Veerle**

die me hebben uitgenodigd om te participeren in deze tentoonstelling *Art Against Violence*.

Dank aan ieder van jullie die hier vanavond aanwezig is.

Ik wil jullie iets vragen:

Op welke plekken in België mag Silent Scream te zien zijn?

Welke parlementen, stadhuizen, bibliotheken, cultuurhuizen of musea willen ruimte maken
voor deze verhalen die zo lang zijn verzwegen?

Ik weet zeker dat jullie daarbij kunnen helpen.

**Laten we samen de stilte doorbreken
en veranderen in een oorverdovende schreeuw.**